

A hirlapirodalom, ez ifjú óriás alig egy százados eredetű s már is egyikévé vált a föld legnagyobb hatalmasságainak. A hirlapirodalom nemcsak szemlélője a közéletnek, hanem annak egyik legfontosabb rugója. A hirlapíró nemcsak a napi események megírója, hanem a közönség s különösen a nép vezetője, tanácsadója, oktatója, és mint ilyen a legfontosabb hivatással bír. Szerepköre a lehető legtágabb s ehhez képest ismeretének is tág köre kell hogy legyen. A hirlapírónak a közélet, társadalom s az ember ismeretével kell bírnia, hogy a helyzet magaslatáról szemlélje az események folyását. Lelkesedés, higgadt megfontolás, józan ítélőtehetség, nyílt szív, becsületos jellem: ezek azok a tulajdonok, melyeket egy igazi hirlapírótól a modern társadalom megkíván, s a melyek nélkül bárki tollat fog kezébe, két éltű fegyvert talál benne, melylyel mást is, de önmagát előbb utóbb biztosan megsebzí.

S a társadalom, mely ily nagy feltételeket köt az életpályához, vajjon méltányolja-e az azon haladókat ugy, a mint megérdemlik? Fájdalom, nem. Legalább hazánkban egyáltalában nem. Sőt azt lehet mondani, még mindig olyan a magyar hirlapíró a magyar társadalom elemei közt, mint egy darab ásvány a vízben, mely nem bír elolvadni s bensőleg egyesülni a folyadékkal.

A mívelt külföldön a hirlapíró egyike a politika és közélet legtekintélyesebb szereplőinek; van becsülete, elismerik érdemeiért, s a mellett — jól fizetik. Mert hiában, a munkás már a biblia szerint is méltó az ő bérére, s élnünk is kell, hogy dolgozhassunk.

Őt a legnagyobb emberek igen sokszor épen a hirlapíróból váltak és válnak. Hirlapíró volt Franklin (sőt egy személyben nyomdász is), s lett belőle Amerika legnagyobb államférfia s természettudósa. Tiers a francia köztársaság első elnöke, Gambetta a most megbukott francia status férfi — ugy tudjuk — szintén hirlapírással kezdették, a németek s angolok közt szintén egyik lépcsője a közélet legmagasabb állásainak a hirlapírodalom.

Nálunk Magyarországon a hirlapíró mostohább gyermeke a sorsnak. A legmagasabb társaságok, a pénz és szellem arisztokráciája szolgálatát tekintik, a ki teszi azt, a mit ura parancsol. Igaz, hogy van is szolgálta közte elég. A legfontosabb ügyek, közkérdések intőző körei ugy tekintik megjelenését, mint vendégét, a ki hivatalosan tolakodott be a társaságba, s félvállról néznek rá, ha ugyan ki nem zárják. Pedig

gyött, letörölve néhány könnyecpetet, melyet érette egy mint magamért ejtek, — mig végre egy ismert — nagyon jól ismert — szag, mely fokonyként elárasztja a házat s átjárja orrlukaimat, Hugót, Dollyt, Grabame-ot s gondolataimat szelnek kergeti.

— Betty, Betty, kiáltok élesen, a konyha felé futva, — már megint megégetted az ürtüzcumbot?

Azonban bár Hugó és Grabame újra nálunk vannak, azok a tavaly nyári boldog napok nem ismétlődnek. A mi elmúlt, vissza nem jő.

Hugó különben már jól érzi magát. Az üde lég, napfény és nyugalom ha lassan is, de biztosan meghozták erejét s egészségét. Mikor elsőben hozzánk jött, lefogya és halványan, minden dolgomat elhanyagoltam, hogy vele lehassék. A gyermekek szerte futkároztak, Babon kívül, Betty valamennyi ételen haragját töltötte, ugy hogy még apa is ehetetleneknek találta; mama saját tehetetlenségén emésztődött, engem furdalt a lelkiismeret. Nem, még Hugóért sem viselhettem el azt a szomorú tekintetet, s bár sóvárogva gondoltam az almafa alatti társaságra, — mama vánkossai közt — Dolly ölébe hajta fejét, — Hugó a gyepen heverve s hugaimnak olvasva fel, férfiasan dologhoz láttam.

(Folyt. köv.)

a hirlapíró a maga működésében a nagy közönség képviselője, de a ki azért nem érdemli, hogy feltölt egyének tartásak. Mindaddig, mig a nagy közönség, vagy mondjuk nemzet közvetlenül nem intézheti; a maga ügyeit, a mint volt már hajdan is, s lehet, sőt kell lenni a jövőben is, — a hirlapirodalom lesz az a közvetítő kapocs, mely az uralkodó pártokat s az uralt tömeget összeköti s mint ilyen, megérdemli, hogy állása a tiszteltek közé soroztassék.

A hirlapok újabb időben a közönség minden napjait kenyerévé váltak, s ez csak akkor tudná meg, mit bír bennük, ha azok valami különös véletlen folytán egyszerre csak megszűntek egy darab időre működésüket.

Adja meg a nagy közönség ezeknek a „nemzet napzámóinak“ az őket megillető elismerést, még pedig nemcsak az erkölcsi elismerést, — mert ezzel olykor épen nem vagyunk fukarok, — hanem az anyagit is; tegye lehetővé mind nagyobb nagyobb pártolásával azt, ami még eddig kevés magyar hirlapírónak jutott osztályrészül, a tisztelettel és megilletéséssel.

Vannak vállalatok, melyek tisztán személyi érdekekből vagy üzérkedési célból alapítottak s állanak fenn; ezekről vonja el a nagy közönség pártolását s részesítse abban azokat, melyek nemes célból jöttek létre: minők a közmívelődés, polgáriasság s oly általános emberi eszmék, mint a szabadság, egyenlőség és testvériség — megtestesítése.

A nagy közönség, mely közvetlen érintkezésben van a hirlapirodalommal, közvetlenebben, mint akár hivatalnokaival akár kormányközvegeivel, mindig közvetlen befolyást gyakorolhat arra. Ha egyik vagy másik közlő az ő igazi meggyőződésének, közvéleményének hű képviselője, karolja fel azt s emelje oly magaslatra, a melyről a szószólók hangja nem hangzik a pusztába; — ha valamely hirlap halgatsággal, áltatással eszi konyerét, ám halgattassa el, semmisítse meg közönyével: — ez egyedül csak tőle függ és rajta áll, s oly embert, képzelni sem tudok, aki siket füleknek képes legyen beszélni, még ha arra nógatják is.

Mindenesetre pedig a — mindig hozzáértő, nemes irányú — hirlap-vállalatok meleg felkarolásával a pártolással hatalmasan hozzájárul a közönség általában a hazai irodalom emeléséhez; s ezt emelve maga is emelkedik: — lesznek lelkes magyar írók és mívelt magyar közönség, s mi kell egyéb, hogy népünk Európa legelső közé küzdje fel magát.

Györi József.

Színházunkról.

Debreczen, jun. hó.

III.

Létezik itt egy színügyi bizottság, mely a városi közgyűlés részéről felruházott hatásköre értelmében csak arra van hivatva, hogy a színigazgató és városi közti viszonyból kifolyólag az értekezést a két fél közt megkönnyítse. E bizottság igen tekintélyes és értelmes egyénekből áll, de hogy a színháznak építkezési szempontból létező fogyatkozásainak avagy technikai berendezésének elhárítására nézve nélkülözök a szakképzettséget, azt onnan láthatni, hogy a színház tüzetes átvizsgálására és a netán szükséges változtatások tekintetében véleményadásra nem e bizottság küldetett ki és hivatott fel.

És mégis ezen színügyi bizottság a folyó év január hóban tartott ülésében, a szakértői küldöttségnek a tanács által is helyben hagyott véleményét nagyrésztben halomra döntötte.

Szavainkat talán sokan merésznek fogják találni; azonban valódi alapokon nyugvó biztos tudomásunkra támaszkodva állíthatni merjük, hogy a nem szakértői bizottság a szakértői küldöttségnek célirányos javaslatait valóban megdöntötte s e tény, jóváhagyása által, a tanács szancionálta. A szakértői javaslat azon részét pedig, melyet a színügyi bizottság maga is helyesnek talált, a tanács kivételre segíteni mind e mai napig nem igyekezett.

A szakértői küldöttség javaslatával szemben a színügyi bizottság nézete tehát az volt, hogy a debreczeni színház jelen állapotában tűzvesz esetén „emberéletben kár alig történhetik“. E nézetet a bizottság indokolta azzal, hogy a nézőterek legnagyobb része földszint, vagy a földszinhez közel esnek; (a földszinhez nem közel eső helyeken pusztulhat az ember), a nézőterek körül folyó tágas folyosók szilárd boltzattal vannak ellátva; az ablakok minden felől szabadterre néznek; (indok arra, hogy nincs szükség melléklépcsőre, mert hiszen ki lehet ugrani az ablakon.)

A tervezett két melléklépcsőt a színügyi bizottság feleslegesnek tarja azért, mert a földszinti 3 ajtó közel esik a két két méter szélességű főajtóhoz, s így ezen ajtókon a földszinti közönség minden körülmény között kimenekülhet (az első és másodemeleti páholy, valamint ezen emeleti zártzsek publikum ott rekedhet), annál inkább, mivel a földszinti folyosó napkelet és nyugot felé eső részén a karzat lépcsőkre is van kijárat; (miből következik, hogy a karzati publikumot tüzesetén menekülés közben fel kell tartóztatni addig, míg a földszinti közönség a karzati lépcsőn kimenekül.)

A tanács s a színházi bizottság a szakértői küldöttség azon javaslatával végre egyetértett, hogy: a támlásszékek két vége és a földszinti páholyok előtt levő üres térnek tömeges elfoglalása, tüzesély alkalmával a menekülésben gátol szolgálhatván, felhívandó a színigazgató, hogy a támlásszékek végeinél levő üres térre 12—12 jegynél többet, a zenekar helyére pedig „senkinek“ jegyet ne adasson s addi meg ne engedjen. Mire nézve a felügyelettel a rendőrkapitányi hivatal és a színházfelügyelő megbízott.

Ime, e fontos, s végre nem hajtása esetén veszedelmes következményeiben — messze kihatározat legfényesebben igazolja cikksorozatunk kiindulási pontjának helyességét, minthogy ezen még az év elején végzésben kiadott rendeletnek az illetékes közegek előtt még annyi tekintélye sem volt, mikép a 12—12 személyre megszabott támlásszékek melletti helyeket a kínálkozott alkalmakkor nemcsak hogy zsúfolásig megtöltötte és megtöltetni engedte a színházi igazgató, hanem a felügyelettel megbízott hatóság közegek ráadásul még azt is elnézték, hogy a támlásszékekhez bejáról szolgáló két ajtó torkolatát is gyakran a megfúlásig állítja a férfiközönség, minek következtében — talán mondanunk is felesleges — egy netaláni meuekülés lehetősége absolute kizárva lett.

Hát a színházi felügyelő és a rendőrkapitányi hivatal hol kéteak az éji homályban!? miszerint behuny szemmel engedték, hogy a színház igazgatója csaknem minden este kitegyen az életveszélynek egy nagy közönséget?! Megtették-e az utasításához híven esetről-esetre jelentésüket? Mert ha igen, ugy felette sajnálnunk kell, hogy Debreczen városának tanácsa egy nagy közönség érdekében hozott határozatát a színigazgatóval szemben is érvényre juttatni elég gyöngye volt.

Ahol Rákóczy született.

A „Debreczen“ sajtó levelezőjétől.

Sátoralja-Ujhely, jun. 14.

A Zemplénmegyében S. a. Ujhelytől 1/4 óra távolságra, a Bodrog partján, gyönyörű síkságon fekvő Borsi faluban, II. Rákóczy Ferenc születésének falába illesztett emlékkő táblának leleplezése e hó 11-ikén, kicsinyben bár, de valódi hazafias ünnepély volt.

A délutáni vonaton Pest felől érkeztek, élükön a megye közkedvelt alispánja, a város minden rendű és felekezeti értelmiségének díszes csoportja várta. Matolay Etele alispán üdvözlő beszéddel akarta fogadni az érkezőket, de az egészeze lahangelőlag hatott, s így a beszéd elmaradt azon oknál fogva, mivel B. Peatról az irodalomnak csak két képviselője érkezett, Mikszáth Kálmán és Szabó Endre. Már S. Patakon is a hazafias tanári kar és ifjuság óhajította kimutatni a sajtó munkásai iránt való tiszteletét, de az illetők nem jelentkeztek. Sátoralja Ujhely páratlan vendégzerettel fogadta az irodalom és hatóságok képviselőit, s este érdekes ismerkedési estély lett volna, ha az idő a szép tervet meg nem húsítja. Másnap 9 órakor a zöld ágakkal ékesített megyeháznál gyülekeztek össze a küldöttségek, s részint kocsiban részint a külön e végre rendezett vonaton 10 órakor a tömeg megindult Borsiba. A falu közelében levő órházról a „Rákóczy induló“ hangjai mellett mintegy 2

ezer lélekből álló menet vonult a borsói Rákóczy kastély elé. A nagy szabadsághős születési szobájának szomszédjában levő kastélytorony falába van beréveve az emléktábla. A kastély e részét, a jelenlegi birtokosné gr. Széchenyi Jánosné. Z. Erdődi grófné birtokának gazdasági kezelője lakja, a többi rész félig romban marha és disznóól. A várkastély alatt majdnem 6 ezer lélekből álló hallgatóság előtt előbb díszmagyarban Matolay Etele alispán mondta el ismert szónoki képességével hazafias beszédjét, utána szabatos hanghordozással Boruth Elemér költő, az eszme egyik költeményét, melyből elengedték volna a jelen állami viszonyokat dicsőítő részt; utána szónoki lévvel Fejes István lelkes és Bajusz József ügyvéd szavallat el ez ünnepeyre írott költeményeket, köiben a s. pataki ifjuság s az ujhelyi és nagy-mihályi dalárkőrökkel összejáratott énekkar, pár csinos és meglepő szépséggel bíró „soló“ val, zengett hazafias darabokat. A művek és szavallatok meglepően nagyszertűleg sikerültek s a közönség hazafias érzületét még magasabb lángra lobbantották.

Az emléktábla minden várakozást felülmúlólag szép, s olyan nagyszertű, a milyen a torony nagyságához mérve csak lehet, felállításának érdeme a magokat „toruristák“ nak nevezett társaságé. E néhány tagból áll társaság azt tüzte feladatának, hogy Zemplén történelmileg fontosabb emlékhelyeit felkeressi, s azokat a nagy közönséggel megismerteti. A múlt nagyság elfeledett kincseit aknázza. Tagjai városunk értelmiségének színejavát képezik. Köztük Boruth Elemér, kinek szép dalai ott vannak a nép ajkán, Payzsoss Andor, a szép költői tehetség, Szemere Miklós neje, s több ügyvéd, törvénytudó, többnyire névtelen hősök, de közéletünkben ismert és tisztelt egyének. Midőn 6 év előtt Zombori Gedő indítványára megnyílt megkereste a nemzet képviselő testületét, hogy II. Rákóczy Ferenc halmvai haza hozassanak; az ország összes törvényhatósága hozzá járult e hazafias kérésemhez. Thaly Kálmán az akadémiában hivta fel a kaza jobbait ez eszme megvalósulására. Azóta az országgyűlés kérvényi bizottsága választ nem adott, s a sajtó ez ügyben a semmivel határozatlan kevesett tett. A kis lelkes társaság, az ujhelyi „kurucok“ megtették a lehetőt. Bált, közvacsorát rendeztek. Városunk lelkes hölgyei közreműködtek, s ma ott áll a tábla jeletül annak, hogy a nemzet legnagyobb szabadság hősről egészen nem feledkezett el. Az eszme harcossai fogadják köszönetünket.

A tábla fekete márvány, felírta arany betűk, két szép domborműve Huszár Adolf jeles szobrászunk munkája. Az egész faragott gránit alapon áll márvány oszlopokkal és fedőzettel. A virággal ékített mű felett II. Rákóczy Ferenc hű képe látszott babérral koszoruzva.

A leleplezés után a közönség a szobákat nézte meg. Sötét lépcsőzetten jutnak az emeletre. Jobbra téglával padlózott üres nagy szoba; ez a szoba az a melyben a dicső fejedelem született. Benne meg van a régi veres márvány kandalló téglai kiadásban. Onnan nyílnak az emléktáblával ékített toronyban a kaszár szobái. Látszik, hogy jobbra és balra az épületet folyasó futotta körül, de ma már e nincs; az épület többi része vakolatlan állapotban, a hős emlékéhez nem megfelelő használatban, mutatja, hogy jelenlegi egymásután felejtik azt a kié egykoros várkastélyt.

A kastélyt liget veszi körül, itt ott mutatva a régi várarkokat. A ligetben népnepnépely volt, a liget szelén kanyargó Bodrogon pár társaság csónakázott, itt ott csoportok telepedtek le étkeztek és vigáztak, máshol sátrak alatt hűsítőket élveztek.

A közébdő 2 órakor kezdődött a kastélyt környező ligetben. Több volt a benne résztvenni akarók száma, mint a jegy és az ülő hely. Az asztal körül mintegy 340-en ültek, oly szép hölgykoszoru, a milyet ritka összejevetel tud felmutatni. Program szerinti poharat emeltek Meezner Gyula képviselő II. Rákóczy F. emlékére. Bajusz József Kossuthra, Fejes István a pesti irodalmi körök küldöttséire, s általában a vendégre, Viczmány G. az emléktábla létesítésre — a touristákra, ezek elsőnek Boroth Elemérre, a megye és a város azonnali lelkes hölgyeire, a kiknek köszöneti az emléktábla felállítását.

Azután a nem hivatalos felkészültöket Dobránszky Péter orsz. képviselő, ki neje után zempléni illetőségű, kezdte meg, éltetve az ünnepey szónokait; Bajusz József a Rákóczy kor történet íróját Thaly Kálmánt, Szádeczky a kurucz fész-

ket Zemplén megyéből Jókay Mór ki a mindentit hol a honserelen emeltek még Terbori Gedő ref. p. zafiakért ez utol selőiert.

Este fényes nyörti bölgy kos Az emléktá kiadás fedezve v Az emléktá leányok kedves Az ünnepey tek, a s. pataki tak. Sajnos ho főrendek hallgat ünnepeyét. A bé D. P. és a megy hon ülő képvisel gánember, a mag Napoleon ki Un hajtonos család birtok egykori u hogy büszkén ha láddal való roko pánok közül még panja Molnár Is

A 1882. évi

Az ország budapesti keres magyar kereske rosi iparosok kö előkészítő bizot földmiv., ipar- niszterhez az 18 országos kiállítás mogatása tárgya A kérvény állítást első sor deke szempontj gyává.

„Evek óta a társadalom min a közhatalóságok szűkségeitnek le fedeztessenek. Ez többé, hanem val vetelmény. De ha sen ez óhaj, ha sem a fogyasztó s ez talán még közvetít kereske sal arról, a mit módon előállítani azon telepeket, vel fordulnia ke elő üzleti célja nak állását és t töleg teljes rend s ez által utját fogyasztás és kü ipar felé fordulj

Ezután ki tekintve a négyv iparműkiállítások csekélyebb helyi a dolog természet készítimények bi ben ajánlottak — Magyarorszá egyetlen egy állá menyeit — a je tásával, — alka vatott fogyasztó nek bemutathatt

Hivatkozik hogy nem csupá szempontjából, h fatandó ipartügyi kiszámíthatlan országos kiállítás tani tervezet edd vény lényege ab részt az állam, n lepek tulajdonosa kiállításban s má gyanánt fedezze irányzat szertnt forintnyi hiányt.

A kérvényh részéről leendő fi foroghat fenn k kiállítás előzetes költségleíránysz kiadás 430,000 lólt terület alapu garanczia-alapra frt) kimutatása.

U J D O

* A dohál helybeli m. kir. tése nyomán ezer

zer lélekből álló menét vonult a borsói kastély elé. A nagy szabadság-ös születési szobájának szomszédjában evő kastélytorony falába van bevésve az emléktábla. A kastély e részét, a jelenlegi irtokosné gr. Széchenyi Jánosné. Z. Erdődi grófné birtokának gazdasági kezelője akja, a többi rész felújítását marha és szőke ől. A várkastély alatt majdnem 6 ezer lélekből álló hallgatóság előtt előbb beszámolt Matolay Etele alispán mond- el ismert szónoki képességével hazafias eszédjét, utána szabados hanghordozással Boruth Elemér költő, az eszme egyik aszóvivője, olvasta fel Jókay Mór szép üteményét, melyből elengedték volna a len állami viszonyokat dicsőítő részt; tódna szónoki hérvél Fejos István ref. alkész és Bajusz József ügyvéd szavalták ez ünnepekre írott költeményeket, köz- en a s. pataki ifjúság s az ujhelyi és egy-mihályi dalárkörből összeállított hekkar, pár esnos és meglepő szépség- el bíró „soló” val, zengett hazafias darab- kat. A művek és szavallatok meglepően egyszerűleg sikerültek s a közönség ha- has érületét még magasabb lángra lob- antották.

Az emléktábla minden várakozást túlmúlólag szép, s olyan nagyszerű, a mi- en a torony nagyságához mérve csak le- t, felállításának érdeme a magokat „to- listák”-nak nevezett társaságé. E néhány ből áll társaság azt tűzte feladatául, hogy Zemplén történelmileg fontosabb em- helyeit felkeresi, s azokat a nagy kö- nységgel megismerteti. A mult nagyság feledett kincseit akuazza. Tagjai váro- k értelmiségének színe javát képezik. Biztik Boruth Elemér, kinek szép dalai vannak a nép ajkán, Payzsons Andor, szép költői tehetség, Szemere Miklós je, s több ügyvéd, törvényszéki bíró, öbnyire névtelen hősök, de közelítettük ismert és tisztelt egyének. Midőn 6 előtt Zombori Gedő indítványára me- nek megkereste a nemzet képviselő tes- tetét, hogy II. Rákóczy Ferencz ham- a haza hozassanak; az ország öszves vnyhatósága hozzá járult a hazafias relemhez. Thaly Kálmán az akademiá- n hivta fel a haza jobbait ez eszme gvalósulására. Azóta az országgyűlés vvényi bizottsága választ nem adott, s sájtó ez ügyben a semmivel határozan vesett tett. A kis lelkes társaság, az új- yi „kurucok” megtették a lehető- t, közvacsorát rendeztek. Városunk lel- s hölgyei közreműködtek, s ma ott áll tábla jeletül annak, hogy a nemzet leg- gyobb szabadság hősről egészen nem edkezett el. Az eszme harcsojai fogad- a köszönetünket.

A tábla fekete márvány, felirata any betűk, két szép domborműve Hu- rar Adófi jeles szobrászunk munkája. Az ész faragott gránit alapon áll márvány szlopokkal és fedőzettel. A virággal éki- tti mű felett II. Rákóczy Ferencz hű képe szott babérral koszorúzva.

A telepezés után a közönség a szo- kat nézte meg. Sötét lépcsőzetben jutunk emeletre. Jobbra téglával padlozott es nagy szoba; ez a szoba az a moly- en a dicső fejedelem születését. Bonna eg van a régi veres márvány kandalló gla kiadásban. Onnan nyitnak az emlé- blával ékített toronyban a kasznár szo- ni. Látszik, hogy jobbra és balra az ületet folyasó futotta körül, de ma már mines; az épület többi része vakolatlan lapotban, a hős emlékéhez nem méltó sználásban, mutatja, hogy jelenlegi urai nyomásután felejtik azt a kié egykor volt várkastélyt.

A kastélyt liget veszi körül, itt ott utatva a régi várakokat. A ligetben nép- nepély volt, a liget szélén kanyargó drogon pár társaság csolnakázott, itt ott sportok telpedtek le étkeztek és vigad- s, másbol sátrak alatt büsitőket élveztek. A közebed 2 órakor kezdődött a kas- ty környező ligetben. Több volt a benne sztvényi akarók száma, mint a jegy és ülő hely. Az asztal körül mintegy 340-en tek, oly szép hölgykoszorú, a melyet rit- összejövetel tud felmutatni. Program- erint pobarat emeltek Meczer Gyula pviselő II. Rákóczy F. emlékére. Bajusz zsef Kossuthra, Fejos István a pesti iro- lmi körök küldötteire, s általában, a edégekre, Viczmány G. az emléktábla esítőire — a touristákra, ezek elsőre roth Elemérre, a megye és a város azon kes hölgyeire, a kiknek köszönheti az léktábla felállítását.

Azután a nem hivatalos felköszönté- ket Dobránszky Péter orsz. képviselő, meje után zempléni illetőségű, kezdte eg, éltetve az ünnepegy szónokait; Ba- z József a Rákóczy kor történet-íróját aly Kálmánt; Szádeczky a kurucz fész-

ket Zemplén megyét, Masolay Etele pedig újból Jókay Mór köszöntötte fel, mint a ki a mindentűt megpendíti kobzát, vala- hol a honszerelmennek szólni kell. Poharat emeltek még Ternyei Pál ügyvéd és Zom- bori Gedő ref. pap, az előbbi a lelkes ha- zafiakért ez utolsó a vidéki sajtó képv- selőiert.

Estve fényesen sikerült bál volt, gyö- nyörű hölgy koszorúval, vidám kedvvel. Az emléktábla 1900 friba került, a kiadás fedezve van.

Az emléktábla és vár fényképeit kis leányok kedves ügyességgel árulták. Az ünnepeken testületek, felekeze- tek, a s. pataki főiskola képviselve vol- tak. Sajnos hogy az országgyűlés és a főrendek hallgatással mellőzték e hazafias ünnepelet. A képviselők között ott volt D. P. és a megvászái kerület mindig itt- hon ülő képviselője, mindkettő mint ma- gánember, a mágnások közül gr. Török Napoleon ki Ungmegyét képviselte. A tu- lajdonos család nem méltatta figyelemre a birtok egykori urának emlékezetét, dacára hogy büszkén hangoztatják a Rákóczy esa- láddal való rokonságukat. Ott volt a főis- pánok közül még megyénk szeretett főis- pánja Molnár István.

Nemki Demit.

A 1882. évi budapesti országos kiállítás.

Az országos iparegyesület által, a budapesti kereskedelmi és iparkamara, a magyar kereskedelmi csarnok és a fővá- rosi iparosok köre bevonásával alakított előkészítő bizottság kérvényt intézett a földmiv., ipar- és kereskedelemügyi mi- niszterhez az 1884-re tervezett budapesti országos kiállítás erkölcsi és anyagi tá- mogatása tárgyában.

A kérvény indokolása a tervezet ki- állítást első sorban a hazai iparosok ér- deke szempontjából teszi fejtegetés tár- gyává.

„Évek óta vajudik — ugymond — a társadalom minden rétegében epügy, mint a közhatóságok körében azon óhaj, hogy szűkségeink lehetőleg a hazai ipar útján fedeztessenek. Ez óhaj nem pusztá óhaj többé, hanem valóságos közgazdasági kö- vetelmény. De hat miképen érvényesülhes- sen ez óhaj, ha sem az illető hatóságok sem a fogyasztó közönség, sem pedig — s ez talán még fontosabb — az eladás- közvetítő kereskedés nem is bír tudomás- sal arról, a mit a hazai ipar versenyképes módon előállítani képes, ha nem ismeri azon telepeket, melyekhez megrendelése- ivel fordulnia kellene? A kiállításnak leg- elő üzleti célja a hazai ipar minden ágá- nak állását és termelési képességét lehe- tőleg teljes rendszeres képbén feltüntetni s ez által utját egyengeti annak, hogy a fogyasztás és közvetítő kereskedés a hazai ipar felé forduljon.”

Ezután kifejti az indokolás, hogy el- tekintve a négyvenes éveken rendezett iparműkiállításoktól, és eltekintve egyes csekélyebb helyi kiállításoktól, melyeknél a dolog természeté szerint az illető helyi készítmények bizonyos szűkebb helyi kör- ben ajánlottak a szemlélők figyelmébe, — Magyarország iparának még nem volt egyetlen egy alkalma sem, melyen készit- ményeit — a jelzett cél szem előtt tar- tásával, — alkalmas helyen és időben, hi- vatott fogyasztó közönsége egész tömegé- nek bemutathatta volna.

Hivatkozni továbbá az indokolás arra, hogy nem csupán az iparos-osztály érdeke szempontjából, hanem az állam által foly- tatandó ipartügyi politika szempontjából is kiszámíthatlan horderővel bír a tervezet országos kiállítás. Majd elősorolvák a me- stani tervezet eddigi előzményei s a kér- vény lényege abban kulminál, hogy egy részt az állam, mint jelentékeny ipartele- lepek tulajdonosa, szintén vegyen részt a kiállításban s másrészt, hogy állami segély gyanánt fedezze a bemutatott költség elő- irányzat szerint kiállításban levő 75 ezer forintnyi hiányt.

A kérvényhez — melynek a kormány részéről leendő figyelembe vétele iránt alig feroghat fenn kétség — mellékelvük: a kiállítás előzetes tervvázlata, hozzávetőleg költségelőirányzat (bevétel 355,000 s a kiadás 430,000 frt) a városerdőben kija- lólt terület alapul vétele mellett, végül a garancia-alapra történt jegyzések (101.500 frt) kimutatása.

UJDONSÁGOK.

* A dohányföldök vizsgálata. A helybeli m. kir. pénzügyi szakasz értesi- tése nyomán ezennel köztudomásra hozatik

miszerint a Debreczen városhoz tartozó pusztákon, a kincstári dohány növények- kel beültetett föld területek hivatalos fel- mérése a következők sorrendben és na- pokon fog végrehajtatni u. m. Pallag pusztán június hó 16—17. A város körüli új- földeken június 19. 20. 21 és 22. Hegyes, Elep, és Álomzug pusztákon 26. 27. 28. és 29-én. Szepes, Ebes, és Ondód pusztá- kon július 3. 4 és 5-én. Köszélyszeg pusztán július 6. 7. 8 és 9-ik napjain: mely határ időkben minden dohány termelési engedélyt nyert tulajdonos, vagy akadá- lyoztatása esetében megbízott irni olvasni tudó helyettese saját érdekében a dohány termelés helyen jelenlétre felhivatik.

* A „kereskedő ifjak önképző egyesülete” által július hó 1-én szomb- ton a népkertben zártkörű tánczvigalom rendeztetik. Belépti-díj személyenként 1 frt. Kezdeté 8 órakor. A tánczvigalom tiszta jövedelme az egyesületi pénztár ja- vára fordítatik, miért is felülfizetések kö- szönettel fogadtatnak.

* Tánczvigalom. A debreczeni ke- reskedő ifjak önképző egyesülete által folyó évi július hó 1-én rendezendő táncz- vigalomra meghívók már szétküldettek, ki meghívott bármely okból nem kapott és arra igényt tart, sziveskedjék ez iránt az egyesületi titkárhoz (található naponként d. u. 7 től 8 óráig az egyesületi helyiség- ben.) fordulni.

* Nem kézbesíthető. A helybeli postahivatalhoz a következő, rendeltetési helyeiken nem kézbesíthetett, postautalvá- nyok érkeztek vissza, u. m.: Klein Ignác által 1881. november 30-án feladott „Klein Dávid, Szerencs” című, 2 frt 50 krról szóló, Alojzia Novák által 1882. máj. hó 20-án feladott „Johann Novák, Hofweitz” című 5 frtről szóló és Ungár Eszter ál- tal f. hó 5-én feladott „Markus Klein, Bu- dapest” című, 4 frtről szóló postautalvá- nyok, Miután feladók a postahivatal előtt ismeretlenek, ez uton hivatnak fel, hogy az utalványozott összegek visszavétele vé- gett — magukat a feladó vevényekkel igazolva — a postahivatali főnökségnél jelentkezzenek. Debreczen, 1882. jun. 14-én. — A m. kir. postahivatal főnöke.

* Új fényiroda nyílik meg a Nagy- várad utcán: Egey István, a „Gondi és Egey” czég egyik tagjának fény-irodája. * A debreczeni iparos ifjúság egyleti helyiségben levő kuglizó f. hó 18-án vasárnap délután fog ünnepelesen meg- nyitítani, melyet mint minden évben, most is társas vacsora követend. Ebben részt- vehet az egylet minden rendű tagja és pártolója 60 kr. lefizetése mellett. Ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

* Debreczenbe az orvosok és ter- mészetvizsgálók nagygyűlésére a tagok a második osztályon 3 ad osztályu jeggyel utazhatnak az osztrák államvaspálya vo- nalán. —

* A divat tulkapása. Nizzában tavasz óta az ott tartózkodó hölgyek közül számosan oly struccollakot viselnek, melyek a kalaptól a hátig érnek és melyek- nek végei a derekhoz egy gyémánt ka- poccsal vannak erősítve.

* Új-Tátrafüred fürdővendégeinek névsorát beküldték hozzánk. Eddig ott 29 vendég fordult meg. E fürdő hideg-viz- gyógyintézet és klimatikus gyógyhely a Tátra déli hegyoldalán 3200 lábnyi ma- gasságban, egy órányira a poprad-felkai vasúti állomástól P.-Felka, (Szepesm.)

* Balázs Kálmán ismeretes czi- gányprimás 3 óra szóló szerződést kötött európai körútra. E három hónap alatt be- járja Franzensbadot, Marienbadot és Karla- badot, azután Tronvillebe megy, majd vég- gül a francia és spanyol határon levő Biaridtha rándul, hol a spanyol grandok és durgazdag marquis-k szokták tölteni a nyarat.

* Laky Lajos tanácsnok ur az egyház és nevelésügyek terén kiválóan buzgó férfiú, ki amint az igazgatóságnak csak most tudomására jutott egy szegény tanuló havonkénti jelentékeny segélyben részesít, újabbán azzal adta a tanuló ifjúság iránti nagy érdeklődésének fényes bizony- ságát, hogy a jogász önképző körnek át- szolgáltatás végett alulírott igazgatósághoz Kossuth Lajos nagy hazánkba „az Emig- rációról” czim alatt kiadott 3 kötetű művét szép bekötéssel volt szives meg- küldeni. A jeles levél melylyel e szép és becses adományt kísértelte megérdemli a közzétévés: „Akadémiai Igazgató ta- tanár tekintetes Thót Ferencz urnak hely- ben. Azon főiskola iránt, melyben gyer- mek és ifjúkoromban kiképeztetésemet nyertem, élttem fogytáig tartó háládatos- sági érzelmem bizonyításául, de más rész-

ről a jelen kor ifjai szellemi előhaladásá- nak bármik részben való előmozdítása tekintetéből, a főiskola kebelében megal- kult jogász önképző egylet könyvtára számára ide mellékelve küldöm azon 3 kötetbe foglalt iratokat, melyeket Kossuth Lajos nagy hazánkba „az Emigrációból” czim alatt adott ki, s melyekhez én elő- fizetés utján jutvam, ezek örök becsű mű- nek késő időkig való megmaradását az ifju nemzedék gondos megőrzésétől és czélszerű felhasználásától feltételezem és kérem bátorodom. Fogadjá a jogász önké- képző egylet ezen adományozását oly szívvel és érzellemmel, minővel én azt könyvtára gyarapítása végett adom, de fogadjá egyuttal tekintetes igazgató tanár ur is ön személye iránti baráti hivatali állása iránt tartozott teljes tiszteletem nyil- vántását. Debreczen 1882. június 12. Laky Lajos sk. Fogadjá a tisztelt adományozó az ifjúság nevében az igazgatóság legfor- róbb köszönetét. Debreczen jun. 14 a fő- iskola akadémiai igazgatósága.

* ROVID HIREK. Thaly Kálmán Deák Ferencnek egy eredeti levelét küldte be a nemzeti muzeum Deák-szobájának. Garibaldi halála alkalmából a nagykunfé- egyházi 48-as kir. jegyzőkönyvileg fejező részvétét. — Tisza Kálmánnak a szobrán- czi othodox zsidók üdvözlő sürgönyt küld- tek multikori beszédeért. Az orosz czárné- nak leánygyermeké született. — Temes- vári, színházunk volt igazgatója tegnap- lőtt lépett fel a budai szinkörben, mint szerződött tag. — Nagy jégeső verte meg tegnap délután a főváros határát. — Egy halálra ítélt bosnyák katona szökött meg a szerajevói kórházból. Körözik. — Dio- nagyságu jég hullott e hó 12-dikén dél- ben fél órán keresztül S.-A.-Ujhelyen; fellábyi magasságában borította az utcá- kat s borzasztó károkat okozott. — Oriási orkán dühöngött vasárnap Moszkván. A zi- vatar alatt a Ramszki városrészen tűz keletkezett, mely 100 házat megsemmisí- tette. A kárt 300,000 rubelre becsülik. — A farkasok mind jobban terjednek Arad megyében. Legújabbán ismét Apatelek- községi határában jelentkeztek. E hó 2- ikán éjjel 2 darab juhot ragadtak el, 3- ikán éjjel pedig pásztorok lovait támadták meg s szóta folyton a határban tanyáznak. Ez okból sürgős felterjesztés intéztetett a belügyminiszterhez, hivatalból való hajtó- vádszat engedélyezése iránt. — Roznyón a következő szenzációs eset történt. Töb- ben, nagy öszeg erejűg biztosítottak egy szegény iparos életét. Aztán állítottag min- dent elkövettek, hogy az illető minél előbb elpusztuljon. Czélt is értek, a biztosított rövid idő alatt meghalt. A gyanakvó biz- tosító társulat azonban nem fizette ki az öszveget, hanem följelenté az ügyet a bi- róságnak. —

Kakas és zsidó üldözés.
1662 ben a zsidók husvét ünnepe- n a danczigi polgármester tizenkét éves fiac- káját meggyilkolva találták egy szemé- dombon. Azonnal a zsidókat gyanúsították, mert, mint monák, husvétra keresztény- vérré volt szűkségük. A nép meg is kezdte az öldöklést és rablást. A zsidók a her- czeghez fordultak segítségért és a danczigi rabbi arra kötelezte magát, hogy a gyil- kost két óra lefolyása alatt kézrekeríti. — A herczeg tehát betiltotta az üldö- zést és kíséretével a vásártérre vonult, hol a rabbi kifürkészi majd a gyilkost. A zsidó pap egy kendőbe burkolt kakast hozatott elő, a körülállókból 5 zsidót és 5 kereszt- nynt kiválogatott és elrendelte, hogy a tíz ember közül mindegyik simogassa meg a kakas hátát, a gyilkos érintésére a kakas megszólal. A rabbi ugyanis kijelentette, hogy a tíz emberek egyike a gyilkos. Midőn már mindnyájan eleget tettek a rabbi kívánásának és a kakas nem szó- lalt meg, a nép rá akart rohanni a zsi- dókra, hogy felkoncolja őket.

Ekkor a rabbi meg néhány percznyi türelmet kér, meghagyva a tíz embernek, hogy emeljék fel kezeiket. Csak kilencznek a tenyere volt kormos, egy egészen tiszta. Erre mondta a rabbi, hogy ő a gyilkos, mert ez tartva attól, hogy a kakas meg- szólal, nem merte a korommal bekenet tollat megérinteni, míg a többiek tenyere bepisz- kolódott, mert ártatlanoknak érezvén ma- gukat, hozzáérték a kakashoz. A gyilkos a danczigi polgármester fivére volt, ki a kis fiut mint maga is bevallotta, azért gyilkolta meg, hogy bátyjának vagyona reá szálljon. A gyilkosságot a zsidó hit- község egyik tagja látta.

Gazdákknak.
Egy 8 löerejű Glayton és Schuttlevoth- féle cséplőgépet eladó, igen előnyös feltéte- lek mellett. A kiadóhivatalban tudakozód- hatni.

Papír
kisebb nagyobb mennyiségben, csomago- lásra alkalmas — eladó.

Tanonczul
nyomdaba egy 14—15 éves iskolás fiu felvétetik.

Egy fiatal ember,
ki magyar, német, angol, francia, nyelvekben oktatást adni képes, ajánlko- zik órák adására. Címe a kiadóhivatal- ban megtudható.

Koszt,
jó, magyaros kapható mérsékelt díjért, házhoz kihordásra. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Üzlethelyiség változtatás.
Van szerencsem a t. közönség- gel és jó ösmerőseimmel tudatni, hogy kis vendéglőmet a csapó utca 306-ik számú házból a csapó-utca 305-ik számú Manó Jó- zsef ur házába tettem át.
Kérve továbbra is szives párt- fogásukat, tisztelettel maradtam
Balogh Imre.
(199.)

sük m. hó végével lejárt, hogy újabb megrendeléseiket mielőbb meg- tenni méltóztassanak.

Debreczeni terménypiacz.

— június 7.

Egy hectoliter buza . . .	8.30—8.94 kr.
„ „ kétszeres . . .	6.68—7.32 „
„ „ rozs . . .	5.04—5.70 „
„ „ árpa . . .	3.82—4.48 „
„ „ zab . . .	3.10—3.58 „
„ „ tengeri . . .	5.45—6.10 „
„ „ köles . . .	4.72—5.38 „
„ „ köleskása . . .	10.58 „
1 zsák butyonya 50 klgr. 300, 100 kiló szalonna 72, 73, 74 frt, — 100 kiló hajt 72, 73, 74 frt,	

VASUT.

Debreczenből indul:

N.-Várad—B.-pest felé d. e. 11 ó. 57 p.	este 9 ó.
Szatmár felé „	d. e. 4 ó. 15 p.
„ „ „	d. u. 3 ó. 49 p.
Kassa felé „	d. e. 7 ó. 57 p.
„ „ „	d. u. 3 ó. 39 p.

Szabó József,
felelős szerkesztő s kiadótulajdonos.

Kis hirdető.

E rovatban közölt hirdetések minden szá- ráért két kr. fizetendő. — Felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.

Estély
lesz holnap a Horogh János bor és sör csarnokában; hal és rákleves lesz kap- ható s Oláh Józsi zenekara fog játszani.

Ebéd koszt.
Egy izraelita háznál ebéd koszt kapható, hol? megmondja a kiadóhivatal.

Egy fekete
szalonkabát s mellény eladó, — felvilá- gosítás a kiadóhivatalban.

Röggpálya
megnyitás lesz az iparos ifjúság egylet- helyiségében jövő vasárnap délután. — A megnyitást este társas vacsora követi, melyben résztvehet az egylet minden tagja s pártfogója.

Párbajozónak! (K Z) várom kar- domat!
Péterfia.

Gazdákknak.
Egy 8 löerejű Glayton és Schuttlevoth- féle cséplőgépet eladó, igen előnyös feltéte- lek mellett. A kiadóhivatalban tudakozód- hatni.

Papír
kisebb nagyobb mennyiségben, csomago- lásra alkalmas — eladó.

Tanonczul
nyomdaba egy 14—15 éves iskolás fiu felvétetik.

Egy fiatal ember,
ki magyar, német, angol, francia, nyelvekben oktatást adni képes, ajánlko- zik órák adására. Címe a kiadóhivatal- ban megtudható.

Koszt,
jó, magyaros kapható mérsékelt díjért, házhoz kihordásra. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Üzlethelyiség változtatás.
Van szerencsem a t. közönség- gel és jó ösmerőseimmel tudatni, hogy kis vendéglőmet a csapó utca 306-ik számú házból a csapó-utca 305-ik számú Manó Jó- zsef ur házába tettem át.
Kérve továbbra is szives párt- fogásukat, tisztelettel maradtam
Balogh Imre.
(199.)

